

Religious and Sacred Poetry:
An International Quarterly
of Religion, Culture and Education
Edited by Marek Mariusz Tytko
No. 1 (9) January – February – March 2015
ISSN: 2299-9922 ; e-ISSN 2391-9418
pages 195 - 197

MAREK MARIUSZ TYTKO (Cracow, Poland)

e-mail: [marek.mariusz.tytko\[at\]uj.edu.pl](mailto:marek.mariusz.tytko[at]uj.edu.pl)

[Rec.:] *Kwestia ukraińska i eksterminacja ludności polskiej w Małopolsce Wschodniej w świetle dokumentów Polskiego Państwa Podziemnego 1942-1944 / wstęp i oprac. Lucyna Kulińska i Adam Roliński. – Kraków : Fundacja Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego ; Księgarnia Akademicka, 2004. – XII, 380, [3] s.*

Książka pt. *Kwestia ukraińska i eksterminacja ludności polskiej w Małopolsce Wschodniej w świetle dokumentów Polskiego Państwa Podziemnego 1942-1944* ze wstępem i w opracowaniu dwóch znanych krakowskich historyków Lucyny Kulińskiej i Adama Rolińskiego jest w istocie drugim tomem serii pt. *Dokumenty do dziejów stosunków polsko-ukraińskich 1939-1945*. Publikacja jest wyborem dokumentów i dotyczy m.in. eksterminacji Polaków przez ukraińskie organizacje nacjonalistyczne, głównie przez OUN-UPA. W monografii dokumentuje się kwestię ukraińską i zbrodnie ludobójstwa ukraińskiego dokonane na Polakach zamieszkujących tereny byłych województw południowo-wschodnich II Rzeczypospolitej w okresie II wojny światowej (głównie z lat 1943-1944): części woj. lwowskiego (na wschód od Sanu), woj. stanisławowskiego i woj. tarnopolskiego. Dokumenty zostały sporządzone przez agendy Polskiego Państwa Podziemnego, przeważnie we Lwowie (struktury cywilne: Okręgowa Delegatura Rządu we Lwowie, struktury wojskowe: Biuro Informacji i Propagandy Komendy Obszaru Trzeciego Armii Krajowej). Struktura publikacji jest trzyczęściowa. W książce w części pierwszej pt. *Meldunki, oświadczenia, raporty i sprawozdania* zawarto tygodniowe, bieżące dokumenty informacyjne, wytworzone przez rozmaite struktury, napływające do Władz Obszaru Lwowskiego AK oraz wytworzone przez następujące jednostki organizacyjne: Wydział Wojskowy (Oddział IX) Sztabu Komendy AK we Lwowie, Departament Informacji i Prasy Delegatury Rządu w Warszawie („Iskra”), Okręgową Delegaturę Rządu we Lwowie („Lwy”, „Orły”, „Puchacz”, „Wino”), nadto treści akt Biura Informacji Prasy i Propagandy (BIPP) w Oddziale VI w sztabie Komendy Obszaru trzeciego Armii Krajowej we Lwowie. W części drugiej pt. *Opracowania* znajdują się analizy dokonywane przez następujące jednostki Polskiego Państwa Podziemnego: Biuro Informacji i Propa-

gandy, komórki Delegatury Rządu na Kraj w Warszawie i w Delegaturze Okręgowej we Lwowie: Biuro Wschodnie w Departamencie Spraw Wewnętrznych, Komitet Ziem Wschodnich, Departament Informacji i Prasy. Część trzecia pt. Dokumenty ukraińskie zawiera teksty (wzięte z ówczesnej ukraińskiej prasy 'gazetowej', ukraińskiej prasy konspiracyjnej i z ukraińskich opracowań) zgromadzone i przetłumaczone przez pracowników struktur Polskiego Państwa Podziemnego. Książka posiada dwa odrębne indeksy: Indeks osobowy oraz Indeks geograficzny. Warto podkreślić, że indeks geograficzny zawiera szereg odsyłaczy odsyłających od nazw zniekształconych (w oryginalnych dokumentach) do nazw prawidłowych. Książka ma walory poznawcze, dokumentacyjne, edukacyjne. Dzieło może być wykorzystane jako źródło wtórne dla badaczy dziejów XX wieku, zwłaszcza relacji polsko-ukraińskich. Pozycja może służyć jako materiał pomocniczy dla nauczycieli historii i wykładowców w edukacji historycznej, edukacji regionalnej, wychowaniu patriotycznym w szkołach polskich (w kraju i na Ukrainie). To także wart uwagi materiał dla pedagogów – specjalistów od pedagogiki międzykulturowej jako źródło pogłębionej refleksji wychowawczej i kulturowej.

Tytuł w języku angielskim (the title in English):

[Rev.:] The Ukrainian Question and the Extermination of the Polish Population in Eastern Malopolska in the Light of the Documents of the Polish Underground State 1942-1944

Abstract (Summary):

The source-based book entitled *The Ukrainian Question and the Extermination of the Polish Population in Eastern Malopolska in the Light of the Documents of the Polish Underground State 1942-1944* (in Polish: *Kwestia ukraińska i eksterminacja ludności polskiej w Małopolsce Wschodniej w świetle dokumentów Polskiego Państwa Podziemnego 1942-1944*) concerns a part of the history of World War II during the German occupation of Poland. It shows Polish-Ukrainian relations, especially Ukrainian militarized nationalists, who murdered almost one hundred thousand helpless and innocent Polish civilians. The book includes documents concerning the Organization of Ukrainian Nationalists (OUN), the Ukrainian Insurgent Army (UPA) and the Ukrainian genocide on the Poles in 1943-1944, and the general problem of the extermination of Poles by Ukrainians. These documents came from the archives of the Polish Underground State. Original documents – weekly reports – were written by officers of the Polish Underground State in 1942-1944 in Lvov. The Polish Underground Army operated there in 1942-1944. It happened in Eastern Malopolska (1943-1944) occupied by the Germans, in the so

called General Government, mainly in the District of Galicia. These edited documents concern the Ukrainian genocide on the Poles done in this area. This book completes the study presented in another monograph entitled Anti-Polish Campaign of the Ukrainian Nationalists in Eastern Malopolska in the Light of the Central Welfare Council Documents 1943-1944. The book has been published in Polish.

Key words:

history, World War II, German occupation, Polish-Ukrainian relations, Ukrainian nationalists, the Organization of Ukrainian Nationalists (OUN), the Ukrainian Insurgent Army (UPA), the Ukrainian genocide of the Poles (1943-1944), the extermination of Poles by Ukrainians, Eastern Malopolska, General Government, District of Galicia, Polish Underground State (documents 1942-1944), Lvov, the Polish Underground Army, the Home Army,

Słowa-klucze:

historia, II wojna światowa, niemiecka okupacja, relacje polsko-ukraińskie, nacjonaliści ukraińscy, Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów (OUN), Ukraińska Powstańcza Armia (UPA), ukraińska zbrodnia ludobójstwa na Polakach (1943-1944), eksterminacja Polaków przez Ukraińców, Małopolska Wschodnia, Generalne Gubernatorstwo, Dystrykt Galicja, Polskie Państwo Podziemne (dokumenty 1942-1944), Lwów, Armia Krajowa,

Bibliografia (Bibliography):

Kwestia ukraińska i eksterminacja ludności polskiej w Małopolsce Wschodniej w świetle dokumentów Polskiego Państwa Podziemnego 1942-1944 / wstęp i oprac. Lucyna Kulińska i Adam Roliński. – Kraków : Fundacja Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego ; Księgarnia Akademicka, 2004. – XII, 380, [3] s. ; 24 cm. – (Biblioteka Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego ; t. 24. Dokumenty do Dziejów Stosunków Polsko-Ukraińskich 1939-1945 ; t. 2) Tom 24.